

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 20.06.1969, sp. zn. 4 Cz 48/69, ECLI:CZ:NS:1969:4.CZ.48.1969.1

Číslo: 1/1970

Právní věta: Predmetom zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva súdom v zmysle § 142 o. z. je len celá vec, ktorá je v podielovom spoluvlastníctve všetkých spoluvlastníkov. Ak súd prikazuje vec za primeranú náhradu jednému alebo viac spoluvlastníkom, vyjadří vo výroku rozsudku, že sa celá vec prikazuje nabudúce buď jednému spoluvlastníkovi do výlučného vlastníctva alebo viac spoluvlastníkom opäť do podielového spoluvlastníctva (takto novo založeného) a v akom pomere, a nie teda, že sa podiel niektorého spoluvlastníka (podieľy niektorých spoluvlastníkov) prikazuje (prikazujú) nabudúce jednému alebo viac spoluvlastníkom.

Soud: Nejvyšší soud ČSSR

Datum rozhodnutí: 20.06.1969

Spisová značka: 4 Cz 48/69

Číslo rozhodnutí: 1

Číslo sešitu: 1

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Podílové spoluvlastnictví

Předpisy: 40/1964 Sb. § 142

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Návrhom z 13. 11. 1967 domáhali sa navrhovatelia Z. F., O. F. a Z. P. zrušenia a vyporiadania ich podielového spoluvlastníctva s odporkyňou K. T. k nehnuteľnostiam, a to k pozemkom parc. č. 1223 (s rodinným domom č. 1190), parc. č. 1224, parc. č. 1249/1 a parc. č. 1249/2 vo V., ktoré boli zapísané vo vložkách č. 6889, 671 a 2248 pozemkovej knihy pre katastrálne územie V. Uvádzali, že navrhovateľka Z. F. je vlastníčkou ideálnych 3/8, navrhovateľka Z. P. ideálnych 2/8, navrhovateľ O. F. ideálnej 1/8 a odporkyňa K. T. ideálnych 2/8 týchto nehnuteľností, a navrhovali zhodne, aby spoluvlastnícky podiel odporkyne bol prikázaný navrhovateľke Z. F. za náhradu 2921,60 Kčs. Odporkyňa súhlasila s prikázaním svojho podielu navrhovateľke Z. F., avšak oproti zaplateniu vyššej náhrady, ako navrhovali navrhovatelia. Mala za to, že by sa malo vychádzať z ceny, uvádzanej ohľadne spoločného majetku v prídelových listinách z roku 1947.

Okresný súd v Galante vykonal v konaní dôkazy výsluchom účastníkov konania, konštatovaním obsahu zprávy MNO vo V. zo 16. 12. 1967 o osobných pomeroch účastníkov konania a potvrdenia toho istého MNV z 31. 10. 1967 o tom, že dom č. 1190 vo V. je v špatnom stave, takže bude nutné ho zručať, a že medzi účastníkmi nedošlo k mimosúdnej dohode o predaji spoluvlastníckeho podielu odporkyne, aj konštatovaním obsahu iného spisu Okresného súdu v Galante, týkajúceho sa návrhu K.

T. proti Z. F., O. F. a Z. P. na zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva k tým istým nehnuteľnostiam, ktorý však bol K. T. vzatý späť a konanie o ňom zastavené uznesením Krajského súdu v Bratislave z 28. 8. 1967.

Rozsudkom z 21. 12. 1967 rozhodol Okresný súd v Galante tak, že zrušuje podielové spoluvlastníctvo účastníkov k spoločným nehnuteľnostiam prikázaním podielu odporkyne K. T. navrhovateľke Z. F. za náhradu 2921,60 Kčs, a túto sumu uložil navrhovateľke (bez bližšieho upresnenia) zaplatiť odporkyni do 3 dní; ohľadne trov konania na súde prvého stupňa rozhodol súd tak, že ich „nesú účastníci bez nároku na ich úhradu“.

Na odvolanie odporkyne potvrdil Krajský súd v Bratislave rozsudkom z 11. 4. 1968 rozsudok súdu prvého stupňa s tým, že súd prvého stupňa stanovil správne náhradu za spoluvlastnícky podiel odporkyne podľa posudku znalca z 20. 4. 1967, podaného v konaní v predchádzajúcom spore účastníkov; krajský súd poukazoval tiež na to, že z uvádzaného znaleckého posudku vyplýva, že plocha pozemku zastavená domom č. 1190 vo V. robí len 54,12 m² a nie 216 m², ako tvrdila odporkyňa vo svojom odvolaní proti rozsudku súdu prvého stupňa.

Najvyšší súd rozhodol o sťažnosti pre porušenie zákona podanej predsedom Najvyššieho súdu, že rozsudkami súdov oboch stupňov bol porušený zákon a tieto rozsudky zrušil.

Z odôvodnenia:

Z obsahu spisu nie je predovšetkým vidieť, či a akými listinami bolo súdom doložené, či spoluvlastnícke právo k spoločným nehnuteľnostiam, ktorých sa konanie v tejto veci týkalo, mali len navrhovatelia a odporkyňa. Spis neobsahuje konštatovanie dôkazu o tom, či skutočne došlo k prevodu spoluvlastníckeho podielu (jednej ideálnej osminy) M. F., ktorého spoluvlastnícke právo k týmto nehnuteľnostiam bolo zapísané na listoch B vo vložkách č. 6889, 671 a 2248 pozemkovej knihy pre katastrálne územie V. K doloženiu tohto prevodu vlastníctva, uvádzaného navrhovateľkou Z. F., nebolo možné sa uspokojiť len výpoveďou účastníkov, prípadne niektorých z nich.

Predmetom zrušenia podielového spoluvlastníctva a jeho vyporiadania v zmysle § 142 o. z. je v konaní na súde celá vec, ktorá je v podielovom spoluvlastníctve všetkých spoluvlastníkov. Bolo teda nevyhnutne treba mať pre konanie o zrušení podielového spoluvlastníctva a jeho vyporiadanie bezpečné podklady o tom, či účastníci konania sú vlastníkami celej veci (celých vecí) a či tu prípadne nie je ešte ďalší spoluvlastník veci (vecí), ohľadne ktorej sú takto spoluvlastnícke vzťahy súdom riešené.

Ak súd neprikročil k rozdeleniu veci (vecí), ktoré nebolo dobre možné, a pristúpil k prikázaniu veci (vecí) za primeranú náhradu jednému alebo viac spoluvlastníkom, potom malo byť vo výroku rozhodnutia súdu zákonom zodpovedajúcim spôsobom vyjadrené, že v dôsledku súdom vysloveného zrušenia podielového spoluvlastníctva prikazuje sa zároveň vec (veci), tj. celá vec (celé veci), ktorá je v podielovom spoluvlastníctve všetkých doterajších spoluvlastníkov (porov. ustanovenie § 142 o. z. veta tretia, časť pred stredníkom), buď jednému spoluvlastníkovi nabudúce do výlučného vlastníctva, alebo viac spoluvlastníkom opäť do podielového spoluvlastníctva (takto novo založeného) a v akom pomere. V danom prípade nevolil teda súd prvého stupňa správny výrok rozsudku, keď o zrušení podielového spoluvlastníctva všetkých doterajších spoluvlastníkov ohľadne spoločného nehnuteľného majetku a o prikázaní spoločných nehnuteľných vecí viac spoluvlastníkom opäť do podielového spoluvlastníctva rozhodol len tak, že zrušuje podielové spoluvlastníctvo k nehnuteľnostiam... prikázaním podielu odporkyne“ jednej z navrhovateľiek.

Pritom pri určení náhrady za spoluvlastnícky podiel odporkyne nevychádzali sudy z celkom bezpečných podkladov v ohodnotení spoločných nehnuteľností účastníkov konania. Bolo treba uvážiť,

či je na mieste použiť len dôkaz listinami (tj. najmä konštatovaním obsahu posudku znalca podaného v inom občianskom súdnom konaní) namiesto napr. dôkazu znaleckým posudkom, ku ktorému by všetci účastníci mali možnosť sa vyjadriť (a to napr. aj formou doplňujúcich dotazov na znalca). V každom prípade však bolo nutné mať nepochybne jasné o tom, či údaje o ohodnotení spoločných nehnuteľností účastníkov, obsiahnuté v listine, z ktorej súd vychádzal, rozlišovali presne medzi cenovými predpismi ohľadne stavieb a medzi podkladmi pre zistenie cien pozemkov. Vyhláška č. 73/1964 Zb. určuje totiž len ceny stavieb, nadobúdaných od občanov z ich osobného vlastníctva z akéhokoľvek právneho dôvodu socialistickými organizáciami alebo súkromnými právnickými osobami a inými občanmi, a ďalej výšku a spôsob náhrady za stavby v osobnom vlastníctve a za nehnuteľnosti a stavby v súkromnom vlastníctve pri vyvlastnení (porov. ustanovenie § 1 vyhl. č. 73/1964 Zb.). Touto vyhláškou nie sú teda stanovené ceny pozemkov v súkromnom vlastníctve pri ich nadobúdaní inými občanmi. Pre taký prevod na Slovensku nie sú stanovené cenové predpisy a je nutné vychádzať z cien všeobecných, na zistenie ktorých bude treba zisťovať podklady najmä v mieste, kde pozemky ležia (napr. dotazom na MNV). V danom prípade však z obsahu listiny, z ktorej súdy pri určení náhrady za spoluvlastnícky podiel vychádzali, nebolo také potrebné rozlíšenie medzi ohodnotením stavieb a pozemkov vidieť.

Nepostupovali teda súdy v danom prípade v súlade so zákonnými zásadami hore uvedenými a objasnenými a došlo preto v konaní pred nimi a v ich rozhodnutiach k porušeniu zákona v ustanoveniach § 6, 120 ods. 1 a § 132 o. s. p. v súvislosti s ustanovením § 142 o. z.